

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἑνδέκατος

Συνδρομή ἑτησίαι : Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἑπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἑτησίαι. — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὀδὸς Σταδίου, 6

1 Φεβρουαρίου 1881

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Ἐδμόνδου δὲ Ἀρμίκης. Μετάφρασις ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ τῆς δεκάτης ἐκδόσεως ὑπὸ***]

Συνίχθια· ἰδί σελ. 49.

Ἐξ ὅλων τῶν κτιρίων τῆς αὐλῆς εἶδα μόνον τὴν αἴθουσαν τοῦ διδανίου, ἣτις εἶνε σχεδὸν ἀνέπαφος, ὅπως καὶ ὅτε συνεδρίαζεν ἐν αὐτῇ τὸ ἀνώτατον συμβούλιον τοῦ Κράτους. Εἶνε μεγάλη αἴθουσα θολωτῇ, φωτιζομένη ἄνωθεν μὲ μικρὰ μαυρούσια παράθυρα, καὶ περιενδεδυμένη μὲ μάρμαρα κεκοσμημένα μὲ χρυσᾶ ἀραβουργήματα, ἄνευ τινὸς ἄλλου σκεύους, παρὰ τὸ διδάνιον, ἐφ' οὗ ἐκάθηντο τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου. Ὑπεράνω τοῦ μέρους, ὅπου ἐκάθητο ὁ μέγας βεζίρης, ὑπάρχει ἀκόμη μικρὸν παράθυρον κλεισμένον μὲ δικτυωτὸν ξύλινον ἐπίχρυσον, οὗ ὀπισθεν κατ' ἀρχὰς μὲν Σουλεϊμὰν ὁ μέγας, ἀκολούθως δὲ ὅλοι οἱ ἐπίλοιποι παδισάχιδες παρίσταντο ἀόρατοι, ἢ ἐνομιζέτο ὅτι παρίσταντο εἰς τὰς συνεδριάσεις· ἀπόκρυφος δὲ διάδρομος ἔφερεν ἀπὸ τοῦ ἀποκρύφου ἐκείνου θαλαμίσκου εἰς τὰ αὐτοκρατορικά δωμάτια τῆς τρίτης αὐλῆς. Ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ συνήρχετο πεντάκις τῆς ἐβδομάδος τὸ μέγα συμβούλιον τῶν ὑπουργῶν, προεδρευόμενον ὑπὸ τοῦ μεγάλου βεζίρη. Ἡ διακόσμησις ἦτο ἐπίσημος. Ὁ μέγας βεζίρης ἐκάθητο ἀπέναντι τῆς θύρας τῆς εἰσόδου· παρ' αὐτὸν δὲ οἱ βεζίριδες τοῦ θόλου, ὁ καπουδὰν-πασσάς, ἦτοι ἀρχιναύαρχος, οἱ δύο ἀρχιδικασταὶ τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Ῥούμελης, ἑκατέρωθεν δὲ οἱ ἠθασαυροφύλακες τοῦ κράτους καὶ ὁ νισαντζῆς, ὁ σημαίνων τὰ διατάγματα διὰ τῆς σφραγίδος τοῦ Σουλτάνου· περαιτέρω δὲ δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν δύο σειραὶ οὐλεμάδων καὶ θαλαμηπόλων, καὶ εἰς τὰς γωνίας τσαουσίδες, κομισταὶ διαταγῶν, ἐκτελεσταὶ θανατικῶν ποινῶν, ἐξήσκημένοι εἰς τὸ νὰ ἐννοῶσι πᾶν νεῦμα καὶ πᾶν βλέμμα. Τὸ θέαμα ἦτο τοιοῦτον, ὥστε ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ οἱ τολμηρότατοι ἔτρεμον, καὶ οἱ ἀθώοτατοι ἀνέκρινον ἔντρομοὶ τὴν ἰδίαν αὐτῶν συνείδησιν. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἴσταντο ἐκεῖ μὲ τὸ πρόσωπον ἀπαθές, μὲ τοὺς βραχιόνας ἐσταυρωμένους, καὶ τὰς χεῖρας κρυμμένας. Ἀμυδρὸν φῶς κατερχόμενον ἐκ τοῦ θόλου κατηύγαζε δι' ὠχρᾶς τινος χρυσῆς ἀποχρώσεως τὰ λευκὰ σαρίκια, τὰς μακρὰς ἀκινήτους γενειάδας, τὰς πλουσίας γούνας, καὶ τὰς διαλίθους

λαβὰς τῶν ἐγχειριδίων. Ἐκ πρώτης ὄψεως τὸ συμβούλιον παρίστα τὸ θέαμα συμπλέγματος ἀγαλμάτων ἐνδεδυμένων καὶ χρωματισμένων. Αἱ ὑπεστρωμένοι ψίαθοι δὲν ἄρινον ν' ἀκούεται τὸ βῆμα τοῦ εἰσερχομένου καὶ ἐξερχομένου, ὁ ἄλλο εὐωδίαζεν ἐκ τῶν ἀρωμάτων τῶν μηλωτῶν, οἱ μαρμάρειοι τοῖχοι ἀντεκατόπτριζον τὴν πρασίνην βλάστησιν τῶν δένδρων τῆς αὐλῆς· καὶ τὸ κελάδημα τῶν πτηνῶν, κατὰ τὰς στιγμὰς τῆς σιωπῆς, ἀντήχει ἐντὸς τῆς ἀπαστραπτούσης ἐκ τοῦ χρυσοῦ αἰθούσης· τὰ πάντα ἦσαν ἡμερα καὶ κομψὰ ἐν τῷ φοβερῷ ἐκείνῳ δικαστηρίῳ. Εἰς μόνος ἐλάλει ἐκάστοτε, ἢ δὲ φωνὴ αὐτοῦ ἦχει ἡσυχος καὶ μονότονος ὡς τὸ κελάρυσμα ῥύακος, χωρὶς ὁ κατήγορος καὶ ὁ ἀπολογούμενος, ὀρθὸς ἰστάμενος ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης, νὰ ἐννοήσῃ ἐκ ποίου στόματος ἐξήρχετο ἢ φωνὴ ἐκείνη. Ἐκατὸν ὀφθαλμοὶ προσηλωμένοι ἐξήταζον τὸ βλέμμα ἐνὸς μόνου· τὰ βλέμματα ἐσπουδάζοντο, οἱ λόγοι ἐσταθμίζοντο, καὶ οἱ στοχασμοὶ διεμαντεύοντο καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν σχεδὸν ἀδιοράτων κινήσεων τοῦ προσώπου. Αἱ θανατικαὶ ἀποφάσεις ἐξεφωνοῦντο διὰ λέξεων γαληνιασμένων, μετὰ μακροῦς διαλόγου χαμηλοφώνους, καὶ ἠκούοντο μετὰ νεκροσίου σιωπῆς· ἢ ἐξεβήγγυοντο αἰφνιδίως ὡς κεραυνοὶ, καὶ εὗρισκον ὡς ἤχῳ τὰς φοβερὰς ἐκείνας λέξεις, αἵτινες ἐξέρχονται τῆς ψυχῆς κατὰ τὰς ὑπερτάτας στιγμὰς· καὶ τότε πρὸς ἐν νεῦμα οἱ ἀκινάκκι κατέθραυον τοὺς σπονδύλους, τὸ αἷμα ἀνέβρυσεν ἐπὶ τῶν ταπήτων καὶ τῶν μαρμάρων· ἀγάδες σπαχίδων καὶ γιαντισσάρων κατέπιπτον διάτρητοι ὡς κόσκινον ἀπὸ τὰς πληγὰς τῶν ἐγχειριδίων· τοπάρχαι καὶ καϊμακάμινδες κατεστρωνίσοντο χαμαὶ μὲ τὸν βρόχον περὶ τὸν λαιμὸν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκτὸς τοῦ μετώπου. Μετὰ μίαν στιγμὴν τὰ πρόματα ἐβρίπτοντο ἐκτάδην ὑπὸ τὴν σιάν τῶν πλατάνων, σκεπασμένα μὲ τεμάχιον πανίου πράσινον· τὸ αἷμα ἀπεμάσσετο, ὁ ἄλλο ἠρωματίζετο, οἱ δῆμιοι ἴσταντο εἰς τὴν θέσιν των, καὶ τὸ συμβούλιον ἀνελάμβανε τὴν συνεδριάσιν του, μὲ τὰ πρόσωπα ἀπαθῆ, τὰς χεῖρας κρυμμένας, τὴν φωνὴν γαλήνιον καὶ μονότονον, ὑπὸ τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῶν μαυροσίων θυρίδων, ὅπερ κατηύγαζε μὲ ὠχρὰν χρυσιζούσαν ἀπόχρωσιν τὰ μεγάλα σαρίκια καὶ τὰς μεγάλας γενειάδας. Ἄλλ' ἤρχετο καὶ ἡ σειρά τῶν υπερηφάνων ἐκείνων δικαστῶν, καὶ τότε ἔτρεμον καὶ

πόδας τοῦ θρόνου τὸ τέκνον σου!—Οἱ εὐνοῦχοι ἔντρομοι ἤρχοντο ν' ἀναγγείλωσιν εἰς τὰς εὐνοουμένας, ἐξυπνησάσας ἀπὸ θόρυβον μακρυνόν, ὅτι αἱ κεφαλαί των ἀνεμένοντο, καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ προπαρασκευασθῶσι πρὸς τὸν θάνατον. Αἱ τρεῖς καδῖναι τοῦ Σελίμ, καταδικασθεῖσαι εἰς τὸν διὰ τοῦ βρόχου καὶ τοῦ σάκκου θάνατον, ἤκουον τὴν νύκτα τὰς λοισθίας κραυγὰς ἀλλήλων, καὶ ἐξέπνεον εἰς τὰ ὑπόγεια ὑπὸ τὰς σπασμωδικὰς χεῖρας τῶν βωδῶν. Θανάσιμοι ζηλοτυπῖαι καὶ ἐκδικήσεις φρικῶδεις ἔκαμνον ν' ἀντηχῶσι τὰ κίσσια ἀπὸ στεναγμοῦ καὶ κραυγᾶς, αἵτινες μετέδιδον τὴν φρίκην εἰς ὅλον τὸ χαρέμιον. Ἡ Κιρκασία μήτηρ τοῦ Μουσταφᾶ κατεσπάρτατε τὸ πρόσωπον τῆς Ῥοζολανῆς, αἱ ἀντίζηλοι εὐνοούμεναι ἐκολοφίζον τὴν Σεκερμπουλί, ἡ σουλτᾶνα Ταρχάν ἐβλεπεν ἀστράπτον ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τῶν πλασμάτων της τὸ ἐγχειρίδιον Μωάμεθ τοῦ Δ', ἡ πρώτη καδῖνα τοῦ πρώτου Ἀχμεδ ἔπνιγε μὲ τὰς ἰδίας αὐτῆς χεῖρας τὴν ἀντίζηλον δούλην, καὶ κατέπιπτεν ἔπειτα καὶ αὐτὴ κτυπηθεῖσα δι' ἐγχειριδίου εἰς τὸ πρόσωπον, ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Παδισάχ, ὠρουμένη ἐξ ὀδύνης καὶ λύσσης· αἱ ζηλότυποι καδῖναι ἀνεμένον ἀλλήλας εἰς τοὺς σκοτεινοὺς διαδρόμους, ἀπεκάλουν ἀλλήλας μὲ μεγάλας κραυγὰς «παλημένα κρέατα», καὶ περιέβαλλον ἀλλήλας εἰς τὰς ἀγκάλας ὡς τίγρεις συγκατασπαρασσόμεναι τὸν τράχηλον καὶ τοὺς νεφροὺς μὲ τὰς αἰχμὰς ἐγχειριδίων φαρμακωμένων. Τίς οἶδε δὲ πόσοι φόνοι ἐξετελέσθησαν χωρὶς ποτὲ νὰ γνωσθῶσι, πόσοι δοῦλαι ἐπνίγησαν εἰς τὰς κρήνας, πόσοι ἐφονεύθησαν τυφθεῖσαι μὲ τὴν λαβὴν τῶν ὄπλων εἰς τοὺς μήνιγγας, πόσοι διεσπαράχθησαν ἀπὸ τὸ *κολμπάτι* τῶν εὐνοῦχων, καὶ πόσοι συνεφραυθήσαν μεταξὺ τῶν σιδηρῶν θυροφύλλων συμπιεσθεῖσαι ὑπὸ τῶν χαλυβδίνων χειρῶν δέκα ἐκμανῶν ζηλοτύπων! Αἱ καλύπτραι ἀπέπνιγον τοὺς λυγμοὺς, τὰ ἄνθη ἀπέκρυπτον τὸ αἷμα, δύο σκιαὶ ἠφάνιζοντο εἰς τὸν λαβύρινθον τῶν σκοτεινῶν δεινροστοιχιῶν φέρουσαι μαῦρόν τι πρᾶγμα· οἱ φρουροὶ τῶν πύργων, οἱ ἐπὶ τῆς ὄχθης τῆς Προποντίδος, ἤκουον ψόφον τινὰ, ὡς σώματος καταπίπτοντος εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ τὸ χαρέμιον ἐξηγείρετο πάλιν τὴν πρωΐαν, εὐῶδες καὶ μειδιῶν, ὅπως πάντοτε, χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ ὅτι εἷς τῶν δισχιλίων αὐτοῦ θαλαμίσκων ἦτο κενός.

Ἔπειτα συνέχεται.

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Gaston Tissandier].

Ἡ Ἀμερικὴ, διὰ τοὺς μεγίστους ποταμοὺς αὐτῆς, οἵτινες καθιῶσιν εὐκολον τὴν μετακόμισιν, ἐφαίνετο μᾶλλον τῆς Γαλλίας πρόσφορος εἰς τὴν χρῆσιν τῶν πυροκινήτων πλοίων. Καὶ τῷ ὄντι ἐκεῖ ἀνεφάνθησαν ἐκ νέου μετὰ τὴν πρὸ χρόνων ἡδὴ λησμονηθεῖσαν ἀπόπειραν τοῦ Διονυσίου Παπίου.

Ὁ Ἰάκωβος Οὐάττ εἶχε πρὸ τινος καταστήσας γνωστὴν ἐν Ἀγγλίᾳ τὴν διπτὴν ἔχουσαν κίνησιν μηχανὴν, ἐπέστη δὲ ὁ καιρὸς νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὴν ναυτιλίαν. Τῷ 1784 ὁ Ἀμερικανὸς μηχανοποιὸς Ἰωάννης Fitch ἐπαρουσίασεν εἰς τὸν στρατηγὸν Οὐάσιγκτωνᾶ πρωτότυπον πλοίου ἔχοντος κώπας ἐκ τῶν συνήθων, ἃς ἐκίνει ὁ ἀτμός. Ὁ μηχανισμὸς οὗτος κατεσκευάσθη μετ' οὗ πολλὴ εἰς μεγάλας διαστάσεις, ὁ δ' ἐφευρέτης ἀπεφάσισε νὰ ποιήσῃ δημοσίᾳ τὴν πρώτην δοκιμὴν, ἣτις ἐγένετο οὐ μακρὰν τῆς Φιλαδελφείας ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Δελαουᾶρ κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1787. Ὁ Οὐάσιγκτων καὶ ὁ Βενιαμὶν Φραγκλῖνος, κατανοήσαντες ὅτι νέα ἀφστηρία ἠνοιγετο εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς προόδου, ἐθεώρησαν καλὸν νὰ συμπιεσθῶσι τῆς δοκιμῆς μετὰ τινων μελῶν τοῦ συνεδρίου καὶ ἐπέβησαν τοῦ πλοίου τοῦ Ἰωάννου Fitch. Ὅτε τὸ πλοίαριον τοῦτο ἐκίνησεν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἀτμοῦ, πάντες ἔμειναν ἄφωνοι ἐκ τῆς ἐκπλήξσεως. Αἱ κώπαι ἐκείναι αἱ ἄνευ κωπηλατῶν κινούμεναι, ὁ ἐκ τοῦ μακροῦ σωλῆνος ἀποθρόσκων καπνὸς, ἐφαίνοντο θαύματα, ἡ δ' ἐκπλήξις ἐκορυφώθη ὅτε τὸ πλοῖον ἀνέπλευσε τὸν ποταμὸν προχωροῦν μετὰ ταχύτητος πέντε μιλίων καὶ ἡμίσεος τὴν ὥραν, ἐναντίον τοῦ βεῦματος.

Ἡ ἐπιτυχία ἦτο πλήρης. Ἐταιρία, ἥς προέστησαν ὁ Φραγκλῖνος καὶ ὁ σοφὸς ἀστρονόμος Rittenhouse, συνέστη ἐν Φιλαδελφείᾳ πρὸς ἐφαρμογὴν καὶ τελειοποίησιν τῆς νέας ἐφευρέσεως. Τῷ 1788 ὁ Ἰωάννης Fitch ἔλαβε παρὰ τῆς ἀμερικανικῆς κυβερνήσεως προνόμιον ἀποκλειστικῆς χρήσεως τῆς ἀκτοπλοίας εἰς πέντε Πολιτείας, συγχρόνως δὲ ἐθνικὸς ἔρανος παρέσχεν αὐτῷ τὰ ἀναγκαῖα κεφάλαια πρὸς κατασκευὴν μεγάλης μηχανῆς. Ὁ Fitch ἀπεφάσισε νὰ συστήσῃ τακτικὴν ὑπηρεσίαν μετακομίσεως μεταξὺ Φιλαδελφείας καὶ Τρέντωνος, ἥτοι εἰς διάστημα ἐξ ἑως ἑπτὰ χιλιομέτρων, ἀλλ' ὅτε ἠθέλησε νὰ κατασκευάσῃ μεγάλην ἀτμομηχανὴν, ἀπήντησε προσκόμματα σχεδὸν ἀνυπέβλητα. Συνεργάτας εἶχε σιδηρουργοὺς καὶ κλειθροποιοὺς ἀδεξίους, ὥστε καὶ τοὶ πολλὰς κατέβαλε προσπαθείας καὶ δαπάνας, ἡ μηχανὴ κατεσκευάσθη κακῶς καὶ παρέσχεν ἀποτελέσματα ἀτελῆ. Τὸ νέον ἀτμόπλοιον ἔπλευσε πολὺ χειρότερον τοῦ πρὸ αὐτοῦ δοκιμασθέντος. Τοῦτο ἤρκεσεν ὅπως πτοήσῃ οὐχὶ τὸν Fitch, ἀλλὰ τοὺς ὑποστηρίζοντας αὐτὸν κεφαλαιούχους· οὗτοι μετὰ φρίκης ἐβλεπον δαπανώμενα τὰ χρήματα, τὴν δὲ ἐφευρέσιν ὀπισθοδρομοῦσαν μᾶλλον ἢ προοδεύουσαν. Ἀλλ' ὅμως, χάρις εἰς τὴν συνδρομὴν νοσημόνων τινῶν ἀνδρῶν, ὁ Ἰωάννης Fitch ἠδυνήθη νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔργον του, ὑποσχθεὶς νὰ μεταποιήσῃ τὴν μηχανὴν καὶ νὰ δώσῃ εἰς τὸ πλοῖον ταχύτητα ὀκτὼ μιλίων τὴν ὥραν.

Ἐν ἔτος μετὰ τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην ὁ ἐφευ-